

Sammenfatning: Potentiale ved effektivisering af danske netvirksomheder

2014

Copenhagen Economics har udarbejdet denne sammenfatning for el-reguleringsudvalget på baggrund af gennemførte analyser vedrørende størrelsen af effektiviseringspotentialet i de danske netvirksomheder.

Det fremgår af energiaftalen af 22. marts 2012, at der skal gennemføres et eftersyn af reguleringen af den danske elforsyningssektor. Til det formål er der nedsat et udvalg ("Udvalg for el-reguleringseftersynet") med deltagelse af branchens interessenter og en række sagkyndige, som skal gennemføre eftersynet. Reguleringseftersynet skal bl.a. vurdere størrelsen af effektiviseringspotentialet i de danske netvirksomheder. Herudover skal udvalget undersøge, hvorvidt den økonomiske regulering af el-distributionsvirksomhederne (netvirksomhederne) giver tilstrækkelige incitamenter til effektiviseringer. Som led heri skal udvalget foreslå en ændret økonomisk regulering af netvirksomhederne, der skal mindske erhvervslivets og forbrugernes omkostninger til elektricitet på 300 mio. kr. i 2020, jf. energiaftalen. Hertil skal der hentes yderligere 0-300 mio. kr. i perioden 2015-2020 hos netvirksomhederne og Energinet.dk, jf. solcelleaftalen.

Som en del af dette arbejde er de to rådgivningsfirmaer Copenhagen Economics og Sumicsid blevet bedt om at analysere størrelsen af effektiviseringspotentialet i netvirksomhederne. I den sammenhæng er der lavet i alt 3 opgaver.

- Potentiale ved effektivisering af danske netvirksomheder (2013)
- Analyse af tætheds- og skalaeffekter i dansk eldistribution (2014)
- Strukturanalyse af den danske el-distributionssektor (2014)

Den første rapport blev præsenteret for udvalget i november 2013. Som en del af diskussionen heraf, fandt udvalget behov for yderligere at belyse to punkter:

- Det samlede langsigtede potentiale for effektiviseringer blev anslået til knap 600 mill.kr. En betydelig del af dette potentiale kunne imidlertid henføres til én stor virksomhed, som potentielt adskiller sig ved at distribuere under markant andre rammevilkår end de øvrige virksomheder: Virksomheden opererer således i et område med meget højere urbanisering og kundetæthed end de øv-

rige virksomheder. Det rejste så spørgsmålet: tog de anvendte analysemetoder tilstrækkelig hensyn til omkostningsvirkninger fra disse to forhold?

- De beregnede virkninger på potentiale for effektivisering ved at producere med større skala var 13 mio. kr. og dermed ganske beskedne i analysen. Den brugte analyse muliggjorde imidlertid ikke opgørelse af potentielle effektiviseringer ved forskellige former for samarbejde mellem eksisterende netvirksomheder herunder ultimativt fusioner.

De to rådgivningsfirmaer blev derfor bedt om at lave to supplerende analyser med det sigte at øge soliditeten af de samlede beregninger på disse to punkter. Disse analyser er nu færdiggjorte, hvilket muliggør en samlet og konsolideret rapportering om potentialer for effektivisering, som er indeholdt i Tabel 1 samt nedenstående sammenfatning:

Tabel 1 Potentialer for effektivisering i eldistributionen

	Kort sigt, indhentning 2-4 år	Langt sigt, indhentning 10-14 år	Ved øget konsolidering
Nedre grænse, mio. kr.	224	430	84
Øvre grænse, mio. kr.	427	573	416

Kilde: Copenhagen Economics

For kort- og langsigtsvurderingen dækker den nedre grænse over en tilgang, hvor selskabernes gennemsnitlige effektiviseringsprocent er ganget på sektorens samlede omkostninger, mens den øvre grænse dækker over en virksomhedsspecifik tilgang, hvor selskabernes individuelle potentialer er summeret. For størsteparten af selskaberne vurderes den virksomhedsspecifikke tilgang at være mest retvisende. Potentialet forventes derfor at ligge tættere på den øvre grænse end på den nedre.

Fokus for rapporterne

Det primære spørgsmål der rejses og besvares i de tre rapporter, er:

- *Potentiale for effektivisering*: Hvor meget kunne omkostningerne i den danske eldistribution reduceres, hvis alle selskaberne opererede efter bedste praksis?

Herudover forholder rapporterne sig til:

- *Kvalitet af regulering*: Er der svagheder i den metode, der i dag anvendes i Danmark til at identificere effektiviseringspotentialer (den eksisterende benchmarking)?
- *Den fremadrettede regulering*: Hvilken retning kunne benchmarking fremadrettet tage i Danmark for at løse de udfordringer, der dels knytter sig til integration af en stadig større mængde volatil elektricitet og dels til, at flere decentrale producenter direkte er tilkøbt distributionsnettet?

Potentiale for effektivisering

Den oprindelige beregning i den første rapport viste, at selskaberne samlet set kan reducere deres driftsomkostninger med mellem 200 og 400 mio.kr. indenfor en periode på 2-4 år. På længere sigt vurderes potentialet at være noget højere – mellem 400 og 600 mio.kr. Det svarer til en effektiviseringsprocent på omtrent 12 procent i gennemsnit for selskaberne. Beregningerne er baseret på en ny best practice benchmarkmodel, der ligner den tilgang, som anvendes i Finland og Tyskland samt i benchmarkingen af de europæiske transmissionselskaber herunder Energinet.dk.

Usikkerheden forbundet med vurdering af potentiale for de enkelte virksomheder varierer i nogen grad.

For langt de fleste selskaber foreligger der et rigt materiale, som muliggør en solid identificering af potentialer. Det skyldes, at denne gruppe af selskaber er homogen med hensyn til størrelse, befolkningsgrundlag, urbaniseringsgrad og kundetæthed. Disse forhold er vigtige som rammevilkår for eldistribution. Derfor er det også forskelle i disse, som kan gøre det dyrere/billigere at levere strøm til forbrugerne. Denne gruppe af selskaber forestår godt 70 procent af den samlede leverede mængde strøm i Danmark.

Der knytter sig i udgangspunktet til den første rapport mere usikkerhed til særligt én stor virksomhed, som står for knap 30 procent af den leverede strøm. Denne virksomhed har rammevilkår, der adskiller sig fra de øvrige virksomheder ved at operere overvejende i et meget tætbeholdt område (Storkøbenhavn), samt at denne opererer på en større skala end de øvrige virksomheder.

Den anden rapport ”Analyse af tætheds- og skalaeffekter i dansk eldistribution” fokuserer på dette. For det første konstateres det, at kundetæthed og urbanisering i nogle internationale analyser bruges til at forklare forskelle i virksomheders omkostningsgrundlag. På baggrund heraf er disse eksisterende udenlandske resultater forsøgt overført til danske forhold. For det andet er der lavet nogle ekstra statistiske analyser direkte på de danske data, hvor der med forskellige varianter korrigeres for urbanisering og kundetæthed.

Den samlede konklusion fra den anden rapport er således ganske klar. Det samlede potentiale for effektivisering fastholdes på omtrent uændret niveau. Modsat flyttes der rundt på de relative potentialer for effektivisering mellem netvirksomheder af forskellige størrelse: Lidt større potentialer for selskaber i midten, lidt mindre potentialer for det største selskab og de mindste selskaber.

Den tredje rapport ”Strukturanalyse af den danske eldistribution” inddrager effekter fra øget samarbejde mellem selskaberne. Den skelner mellem to typer af effekter. For det første ”læringseffekter”, hvor selskaberne tilpasser sig til bedste praksis. Sådanne

gevinster er allerede indregnet i de knap 600. mill.kr beregnet ovenfor. Gevinster ved samarbejde er således, at man hurtigere kan høste dem i praksis, fordi man lærer af hinanden. For det andet egentlige ”synergieffekter”, dvs. gevinster som alene kan hentes, fordi to selskaber arbejder sammen. Det er den sidste type af gevinst, som er additonal i forhold til det allerede opgjorte potentiale.

Der er lavet forskellige scenarier for beregning af synergieffekter med forskellige begrænsninger for, hvordan et sådan samarbejde kan foregå. Det er særligt den maksimale geografisk afstand mellem de samarbejdende virksomheder samt hvor mange netvirksomheder, der kan indgå i hvert sæt af samarbejder, der har betydning for vurderingen af potentialet. I det mest forsigtige scenario begrænses samarbejde til kun at være bilateral og inden for en radius på 50 kilometer. Det giver et samlet potentiale for effektivisering på omtrent 4 procent af de samlede omkostninger – svarende til 84 mio. kr. Det kommer altså oven i de 12 procent som er beregnet ovenfor. I det mest optimistiske scenario, hvor der ikke antages bindinger i form af maksimale geografiske afstande eller antal selskaber, der kan indgå i et samarbejde, er vurderingen, at den maksimale synergieffekt er på 11 procent af de samlede omkostninger – svarende til 416 mio. kr.

Analyserne bekræfter, at der et betydeligt potentiale for effektivisering samlet set, og at synergieffekter kan levere en betydelig del af gevinsterne. Det er klart, at de beregnede besparelspotentialer er forbundet med en vis usikkerhed. Det knytter sig blandt andet til, at der ikke findes oplysninger om funktionsopdelte omkostninger. Analyserne tyder imidlertid på, at der forsat er ikke uvæsentlige strukturelle gevinster at hente ved øget samarbejde og konsolidering i sektoren.

Samlede konklusioner

Vores samlede konklusioner bliver derfor:

- Der er et potentiale for effektivisering i eldistribution i størrelsesordenen 200-400 mio.kr på kortere sigt med en indhentningshorisont på 2-4 år og 400-600 mio.kr. på længere sigt med en indhentningshorisont på 10-14 år. Potentialet forventes at ligge tættere på den øvre grænse end den nedre.
- Der er potentielt gevinster ved sammenlægning af selskaber på 100-400 mio.kr. En mere konkret afgrænsning af størrelsen kræver bedre opdeling af omkostning på de identificerede omkostningsdrivere..
- Fremadrettet foreslår vi en række forbedringer i den måde sammenligningen af selskaberne bliver foretaget i reguleringssammenhæng med vægt på følgende elementer:
 - Øget fokus på at benchmarke via reelle ydelser som strøm, kapacitet mv. og ikke ”mellemregninger” som fysiske netaktiver
 - Brug af best practice værktøjer såsom DEA analyser, der også er anvendt i denne analyse.